

# Discurs i lexicografia: ALCOR, una proposta d'aplicació per a la representació dels connectors

Carme Bach Martorell  
carme.bach@upf.edu

Grup IULATERM

*Fruit de la consideració que els treballs de recerca han de desembocar necessàriament en la construcció d'eines o de recursos que estiguin directament relacionats amb aplicacions lingüístiques, i del nostre interès inicial pels fenòmens lingüísticodiscursius, vam constatar que existia un gran distanciament entre els estudis sobre el discurs d'orientació teoricodescriptiva i els d'orientació aplicada, i vam plantejar-nos la possibilitat de proposar una aplicació que unís tots dos tipus d'estudi.*

*L'interès per la lexicografia i pels connectors del discurs va fer centrar el nostre punt d'atenció en els diccionaris, en què s'observa un exemple clar de les dificultats d'accés a la informació lexicogràfica que configuren totes les peces lèxiques que són difícils de definir mitjançant la metallengua del contingut, bona part de les quals tenen una forta càrrega pragmàtica. El nostre interès per les peces lèxiques connectives va portar-nos a observar preliminarment que la majoria dels connectors utilitzats pels parlants del català no estaven descrits en les obres lexicogràfiques i que, si ho estaven, el seu tractament era asistemàtic i insuficient.<sup>1</sup>*

*El principal escull teòric i aplicat amb què es troben els lexicògrafs a l'hora de representar els connectors és l'aparent dispersió polisèmica d'aquestes peces lèxiques en el discurs en relació amb la possible variació funcional dins d'una mateixa unitat. Un segon problema és la dificultat per representar les relacions entre la multitud de formes lèxiques que poden expressar una mateixa funció semanticopragnmàtica.*

*L'article s'estructura en tres parts: en la primera analitzarem la informació sobre els connectors que es pot extreure de tres eines electròniques per al català. En la segona fonamentarem teòricament la proposta aplicada per a la representació dels connectors en els diccionaris i, finalment, en la tercera presentarem les decisions de disseny d'aquesta eina aplicada (ALCOR).*

## 1. Anàlisi del tractament dels connectors en els diccionaris electrònics

En aquest article ens centrarem en el tractament que fan dels connectors tres eines electròniques per al català: l'*Hiperdiccionari* (Hiper), que inclou el *Diccionari de la llengua catalana* d'Enciclopèdia —DLC3—, la versió en CD-ROM del *Diccionari de la llengua catalana* de l'IEC (DIEC) i la versió en línia d'aquest diccionari (PDL).<sup>2</sup>

Per tal de valorar el tractament que aquestes eines fan dels connectors, partim de la delimitació d'aquestes unitats establerta a Bach (2001). En aquest treball s'estudia una llista

---

<sup>1</sup> Actualment s'estan realitzant altres treballs que aborden també la representació lexicogràfica d'unitats discursives com ara Briz (2003), Matamala (2004), Vázquez (2002).

<sup>2</sup> Aquesta anàlisi està extreta d'un article escrit juntament amb Anna Matamala, vegeu Bach i Matamala (2004).

d'unitats, prèviament seleccionades de corpus, que configuren el conjunt de peces lèxiques que utilitzem per a l'avaluació del tractament dels connectors.<sup>3</sup>

En els subapartats següents ens fixarem en tres maneres diferents d'arribar als connectors a partir de les consultes: 1) mitjançant el lema mateix; 2) delimitant la cerca per categoria gramatical, i 3) per mitjà d'elements continguts en les definicions.

### 1.1. Accés mitjançant el lema

Quan es vol buscar una peça que ja es coneix, la via més fàcil és introduir directament aquesta unitat. Dos problemes poden impedir o dificultar la consulta: a) l'absència de les unitats del diccionari i b) la dificultat d'accedir-hi. Són aquests els aspectes que destacarem a continuació.

#### a) Absència o presència dels connectors

Pel que fa a l'Hiper, s'hi recullen onze connectors dels catorze que es descriuen a Bach (2001). Quant al DIEC, tant en la versió en CD-ROM com en la versió en línia, s'hi inclouen sis connectors.

#### b) Dificultat d'accés a les unitats recollides pels diccionaris

Deixant de banda l'absència de determinades unitats dels diccionaris, volem fixar-nos en la facilitat d'accedir als lemes inclosos. En el cas de l'Hiper, gairebé tots els connectors cercats es recuperen fàcilment, excepte el connector *o sigui*.<sup>4</sup> Només cal introduir la peça que es vol buscar (tant si és monolexemàtica com si és polilexemàtica) i es visualitza directament l'article corresponent, independentment que sigui entrada o subentrada, de manera que no cal que l'usuari sàpiga sota quin lema s'han inclòs determinades unitats. Això facilita l'accés directe a connectors polilexemàtics com *al cap i a la fi*, sense necessitat de saber si s'ha inclòs a l'article de *cap* o de *fi*.

Pel que fa al DIEC en la versió en CD-ROM, la via d'accés als lemes és més problemàtica. En tots els casos, cal saber si el lema que es busca és tractat com a entrada o subentrada, ja que són tipus de cerques diferents. Això implica que si es busca el connector *és a dir* com a entrada, el resultat de la cerca serà nul: en casos com aquest, cal especificar que s'està buscant una subentrada per accedir a l'article.

Pel que fa al PDL, el procediment és semblant: l'usuari també ha de definir si està buscant una entrada o bé un element dins la subentrada. Els problemes resultants són els mateixos que en el DIEC en CD-ROM, amb una particularitat que millora l'accés als connectors:

<sup>3</sup> En aquest treball s'analitzen catorze peces lèxiques vehiculadores de la reformulació discursiva: cinc connectors de reformulació parafràstica —*és a dir, o sigui, més ben dit, en altres paraules i dit d'una altra manera*— i nou unitats de reformulació no parafràstica —*de fet, de tota manera, en tot cas, en realitat, en definitiva, en qualsevol cas, en el fons, al cap i a la fi i en fi*.

<sup>4</sup> Aquesta variant no es troba ni com a entrada ni subentrada en cap de les obres analitzades, tot i que sí que es descriu el connector sota la variant menys freqüent —*o sia*.

a través del portal es poden recuperar totes les variants que presenten diferències de flexió, com és el cas de la unitat *de totes maneres / de tota manera*.

En conclusió, pel que fa a l'accés mitjançant el lema, l'Hiper facilita l'accés als lemes posant al mateix nivell entrades i subentrades a l'hora de recuperar unitats, mentre que el DIEC i el PDL exigeixen que l'usuari sàpiga si busca una entrada o una subentrada.

### 1.2. *Accés mitjançant la categoria gramatical*

Si bé en el subapartat anterior ens plantejàvem la recuperació dels articles d'uns lemes preestablerts, es pot donar el cas que l'usuari vulgui recuperar lemes que desconeix a partir de trets associats als lemes. Un d'aquests trets pot ser la categoria gramatical.

Pel que fa a l'Hiper, aquest tipus de cerca és possible, tot i que els resultats no són satisfactoris per les característiques pròpies de les unitats seleccionades. Així, en el cas dels connectors, dels onze seleccionats cinc no porten cap tipus de marca de categoria gramatical i no són recuperables per aquest sistema. Cinc porten la categoria de *loc. adv.*, però, si es busquen totes les unitats que porten aquesta categoria, el resultat són 621 locucions, una quantitat de soroll que fa la consulta inoperativa.

Finalment, una unitat es considera «locució conjuntiva», però no s'assenyala en forma d'etiqueta de categoria gramatical sinó dins de la definició, per la qual cosa tampoc no és recuperable mitjançant aquest tipus de consulta.

Pel que fa al DIEC, la versió en CD-ROM no permet dur a terme aquesta cerca, mentre que el PDL sí que incorpora aquesta opció, amb els resultats següents: en el cas dels connectors, de les sis unitats incloses, només tres porten marques gramaticals. Dues s'hi inclouen com a locució adverbial i una com a conjunció, però el soroll que generen les cerques restringint per aquestes categories gramaticals és gran (cent en el primer cas, perquè és el màxim que permet recuperar la interfície, i vint-i-cinc en el segon).

En resum, tot i que l'Hiper i el PDL permeten recuperar les unitats filtrant per categoria gramatical, l'anàlisi demostra que els connectors no reben una etiqueta gramatical única en totes les eines (i, per tant, no es poden recuperar mitjançant aquest sistema).

### 1.3. *Accés mitjançant la definició*

Una altra manera d'accedir als lemes és a partir d'elements continguts en la definició. Aquesta opció està prevista en el cas de l'Hiper i del PDL, però no pas en el DIEC. En aquest apartat estudiarem *a)* si les peces seleccionades presenten unes estructures definitòries comunes que facin possible de recuperar-les en bloc, i *b)* si es poden recuperar tenint en compte el contingut.

#### *a) A partir de l'estructura definitòria*

L'Hiper preveu aquest tipus de cerca, però els resultats no són satisfactoris. Així, en el cas dels connectors seleccionats, només dos inclouen definició: *és a dir* i *o sigui*. La definició del primer connector comença amb la fórmula «Expressió...», fórmula que comparteix amb

521 entrades més del diccionari.<sup>5</sup> Per al segon, la fórmula triada és «locució conjuntiva que denota...» i hem pogut comprovar que 202 entrades inclouen «denota» a la definició.

Pel que fa al PDL, en el cas dels connectors estudiats, cap no presenta una estructura definitòria i, per tant, no són recuperables d'aquesta manera.

### *b) A partir del contingut de les definicions*

Una altra possibilitat seria accedir als lemes a partir del contingut de les definicions. En el cas d'unitats que desenvolupen funcions pragmàtiques, es podria introduir la funció que compleix la unitat cercada com a element contingut en la definició.

Pel que fa a l'Hiper, es preveu l'opció de buscar elements dins la definició. En el cas dels connectors, hem cercat les funcions que duen a terme els CR del corpus i hem pogut observar que aquest sistema de recuperació té certa productivitat a l'Hiper, però la quantitat de soroll produïda dificulta la cerca. Si busquem «aclariment» recuperem set unitats, i una és connector. Si busquem «conclusió» recuperem 47 lemes, i només dos connectors, i si busquem «equivalència» recuperem 25 lemes, però només dos són connectors. Per a la resta de funcions no es recupera cap dels connectors que les vehiculen: «argumentació», «continuació», «correcció», «denominació», «designació», «distanciament», «enumeració», «exemplificació» i «reformulació».

Pel que fa al DIEC, en el CD-ROM no es preveu aquesta opció. En la versió en línia, tot i que hi ha prevista la possibilitat de buscar per elements continguts en la definició, aquesta cerca només es du a terme en les definicions de les entrades, i no pas en les subentrades, i això fa impossible de recuperar els connectors, que estan recollits com a subentrades.

Fins aquí hem vist les diverses formes d'accedir a la informació sobre els connectors reformulatius. Veiem que l'accessibilitat a les dades associades a aquestes unitats de caràcter més aviat pragmàtic és limitada. Com a generalització podem dir que:

- a) faciliten l'accés directe al lema sempre que les unitats cercades no siguin polilexemàtiques, i
- b) possibiliten altres formes d'accés a la informació però amb una precisió i cobertura bastant baixes.

## **2. Base teòrica de l'aplicació lexicogràfica**

Creiem que, implícitament o explícita, tota aplicació lingüística té un component teòric que la fonamenta i li dóna sentit (Cabré, 1990: 10): en el cas de l'aplicació que presentem és la teoria de la *construcció dinàmica del significat*, representada fonamentalment en les obres

---

<sup>5</sup> La fórmula inicial és «expressió amb què hom». Ara bé, com que l'Hiperdiccionari no permet de fer una cerca més àmplia pel contingut de la definició, només hem pogut obtenir dades per a la fórmula inicial «expressió». El resultat ens demostra que el soroll que genera aquest tipus de cerca és molt gran i, per tant, la precisió de la consulta és molt baixa. El soroll es pot reduir combinant la cerca per estructura definitòria amb un filtre per categoria gramatical, però els resultats continuen sent poc satisfactoris.

de Fuchs (1994, 1997), Victorri (1996) i Fuchs i Victorri (1992, 1994). Aquesta proposta teòrica permet explicar l'aparent polisèmia dels connectors com una gradació semàntica en què hi ha uns elements mínims estables, necessaris per a una formalització computacional o lexicogràfica com la que plantejem. Segons la proposta de Victorri i Fuchs, els trets de les unitats lèxiques restants, que ells denominen «inestables» es *genera* dinàmicament en funció del context en què apareixen:

Le noyau de sens ainsi défini présente donc un double aspect. D'une part, sur un plan strictement linguistique, il permet d'étudier le fonctionnement sémantique de l'expression en séparant nettement la partie invariable de son sémantisme, ce qu'il apporte à la signification de tout énoncé qui le contient, de la partie variable qui est déterminée par l'interaction avec les expressions co-présentes dans l'énoncé. C'est cet aspect qui nous intéresse ici. Mais d'autre part, cette définition en tant qu'opérateur abstrait ouvre la voie à une représentation cognitive de cette opération. Fuchs i Victorri (1992: 143-144)

Tot i que compartim aquestes nocions teòriques, volem assenyalar que no considerem que el significat es generi dinàmicament sinó que creiem que en funció del context en què apareix cada connector es produeix una *actualització dinàmica* d'uns valors o uns altres. Fem aquesta consideració teòrica perquè creiem que la utilització del terme *generació* podria implicar la idea errònia que l'actualització de significats associats a cada unitat podria ser il·limitada, fet que contradiu l'anàlisi realitzada prèviament dels connectors reformulatis.

Un cop presentat el marc teòric en què s'inscriu la nostra proposta, a continuació en detallem les decisions d'aplicació.

### 3. Decisions d'aplicació

La consideració de les possibilitats actuals de la informàtica ens ha fet decantar per la realització d'un prototip lexicogràfic electrònic, consultable a través d'Internet, perquè permet molta més flexibilitat en la implementació d'una aplicació com la que ens hem proposat.

L'aplicació que presentem, que denominem ALCOR (Aplicació Lexicogràfica per als Connectors Reformulatis), pretén d'una banda ser un prototip útil per als lexicògrafs en la construcció de diccionaris i no una aplicació tancada i completa, i de l'altra pretén impulsar la renovació lexicogràfica teòrica i aplicada. És un *prototip parcial* (Lorente, 1996), perquè descriu un aspecte concret del lèxic del català i ofereix pautes per a la renovació de la descripció dels connectors en les obres lexicogràfiques.

ALCOR s'ha concebut com una aplicació hipertextual i dinàmica que no es limita a la selecció de pàgines HTML prèviament construïdes sinó que l'usuari (el lexicògraf) interactua amb l'aplicació, de manera que les pàgines d'entrada canvien de comportament en funció de la interacció amb l'usuari, que pot utilitzar l'eina com consideri més convenient i adequat per a la seva feina.

A ALCOR, les dades s'implementen un sol cop i el lexicògraf decideix quines unitats vol descriure (selecció), quina informació vol donar sota cada connector i com vol representarla, en funció dels objectius i dels criteris del diccionari que estigui confeccionant.

### 3.1. *Punts d'accés a la informació*

ALCOR presenta tres accessos a la informació: l'entrada, la base de referència i el valor proposicional, accessibles des de qualsevol de les pantalles del programa.

#### *a) Entrada*

En l'accés per *entrada* es presenta una llista de formes que el lexicògraf pot seleccionar per consultar la informació que s'hi associa. ALCOR presenta un accés directe als lemes, en totes les seves variants. D'aquesta manera, l'usuari pot accedir a la informació associada a cada connector a partir de qualsevol de les diverses formes que adopta en el discurs.

#### *b) Base de referència*

Pel fet de ser una eina pensada inicialment com a prototip de treball per als lexicògrafs, ofereix també un accés als lemes a través de totes les bases lèxiques plenes que formen cada connector. Un cop s'ha fet la selecció, es desplega una llista que presenta tots els connectors que podrien descriure's sota el lema seleccionat, amb la intenció que el lexicògraf disposi d'una llista exhaustiva que li permeti decidir quins connectors vol incloure al seu diccionari sota aquell lema. Suposem que el lexicògraf vol saber quins connectors podrien descriure's sota el lema *manera*. A partir de la proposta d'ALCOR, la cerca pel nucli lemàtic *manera*, remet a dos connectors reformulatius *dit d'una altra manera* / *dit d'altra manera* i *de tota manera* / *de totes maneres*.

#### *c) Valor proposicional*

Finalment, ALCOR ofereix un altre accés directe a les peces lèxiques a través de la funció bàsica que comparteixen totes les ocurrències d'un mateix connector —denominada «valor proposicional»: *aclariment*, *exemplificació*, *correcció*, etc. La resta de trets funcionals del connector, que configuren la seva perifèria funcional i que s'actualitzen en interacció amb el context, es descriuen dins l'entrada de diccionari.

Així, des de l'opció «valor proposicional» es poden seleccionar un total de setze termes que corresponen a les funcions de les unitats discursives que es descriuen a ALCOR: *aclariment*, *argumentació*, *argumentació orientada*, *contraargumentació*, *conclusió*, *continuació del fil discursiu*, *correcció*, *denominació*, *designació*, *distanciament*, *enumeració*, *equivalència*, *exemplificació*, *operació matemàtica*, *recapitulació* i *reformulació*.

A través de la selecció de les opcions que es presenten, s'accedix a una pantalla en què es defineix la funció discursiva escollida i s'ofereix la possibilitat de consultar exemples dels connectors que vehiculen el valor logicosemàntic escollit, que pertanyen al corpus que s'ha utilitzat per a l'estudi teoricodiscursiu previ.

### 3.2. Informació per a cada connector i representació

Un cop l'usuari d'ALCOR ha seleccionat un connector, s'inicia la consulta de la informació per a cada peça lèxica, o dit d'una altra manera, la consulta del que anomenarem d'ara endavant la fitxa lexicogràfica.

La fitxa lexicogràfica d'ALCOR presenta dos formats diferents: el format d'accés i el format discursiu, de nou amb la intenció de facilitar la tasca al lexicògraf. Ambdues fitxes comparteixen la mateixa informació, encara que la manera de presentar les dades i la manera de recuperar la informació amb vista a l'explotació lexicogràfica són diferents.

En primer lloc, en l'encapçalament de la fitxa trobem l'entrada, és a dir, el connector. En els casos en què la peça lèxica consultada presenta variacions formals, ALCOR dóna a l'entrada totes les variants possibles del connector. En negreta s'indica la part del connector que mai canvia; en verd, les parts variables, i entre parèntesis, l'opcionalitat d'algun element.

En segon lloc, ALCOR presenta la informació categorial que correspon a les unitats que descriu. Cal assenyalar que considerem necessari l'etiquetatge uniforme de les unitats connectives que ens ocupen. Per aquesta raó ALCOR proposa un conjunt de tres etiquetes per als CR, representades també gràficament d'aquesta manera:

- **connector** vàlida per a la implementació de qualsevol altre connector a ALCOR,
- **reformulatiu** per a la implementació de qualsevol altra unitat reformuladora, i
- **parafràstic** o **no parafràstic** en funció de la vehiculació de l'equivalència o del distanciament per part de la peça lèxica descrita.<sup>6</sup>

Som conscients que la categorització com a *connectors* de les unitats que ens ocupen pot plantejar problemes al lexicògraf pel fet que les peces lèxiques que pretén descriure ALCOR engloben unitats amb característiques morfosintàctiques diferents, tal com s'ha vist en la secció anterior d'aquest mateix article. De totes maneres, creiem que el fet que totes comparteixin unes mateixes instruccions funcionals afavoreix el marcatge homogeni d'aquestes unitats.

En tercer lloc, es descriu la unitat lèxica seleccionada en metallengua del signe, és a dir, la que en presenta les característiques funcionals.

Amb aquesta intenció, ALCOR presenta els trets funcionals dels connectors que s'han implementat gràficament:

- a) en negreta es marquen les característiques funcionals compartides per totes les ocurrències d'un mateix connector. Segons el nostre parer, aquesta és la informació mínima que hauria d'incloure's en la definició lexicogràfica dels connectors perquè correspon al seu nucli funcional. Quan no és possible definir el connector a partir d'un únic valor proposicional, perquè la peça lèxica en vehicula més d'un,

<sup>6</sup> En la fitxa en format discursiu aquestes etiquetes no apareixen representades gràficament sinó que se n'explica el significat.

s'indiquen totes les instruccions bàsiques del connector en negreta. D'aquesta manera el lexicògraf reconeix tots els valors del connector que ha de descriure obligatòriament;

- b) indexats sota la definició bàsica del connector, es presenten la resta de valors semanticopragsmàtics que s'actualitzen de maneres diferents en interacció amb el context, així com exemples de cada actualització, als quals s'accedeix fent un clic sobre la nota que apareix al costat de cada tret particular. Aquests valors alternatius formen part de la perifèria funcional del connector. Seria interessant que el lexicògraf pogués donar compte d'aquests valors secundaris en el diccionari per a una definició completa i exhaustiva del connector;
- c) en alguns casos, la fitxa lexicogràfica presenta algunes informacions complementàries referents al funcionament pragmàtic de la peça lèxica que es descriu i que el lexicògraf pot incloure optativament en la definició del connector.

Aquesta estructuració de la fitxa en dues o tres parts diferenciades es potencia a ALCOR mitjançant el marcatge lateral en diferents tons ataronjats en el format d'accés.

El significat bàsic, a partir del qual s'actualitzen la resta de trets del connector descrit, es marca amb un to taronja viu. Els valors atribuïbles a les diferents actualitzacions del connector es marquen amb un to més clar. Finalment, les informacions suplementàries s'assenyalen amb un to emblanquit.<sup>7</sup>

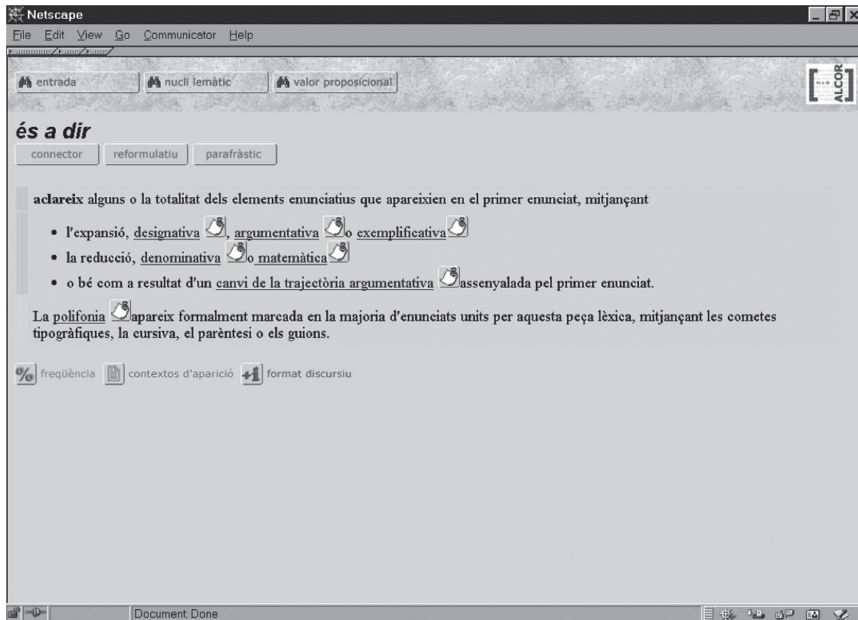





Figura 1: Fitxa lexicogràfica per a l'entrada *és a dir*.

<sup>7</sup> Per contra, la fitxa en format discursiu no presenta aquesta distinció en colors perquè la seva finalitat és la recuperació total de la informació presentada.



Finalment, com s'observa a la figura 1, des de la part inferior de la fitxa, s'accedeix a tres botons més:

-  *freqüència*
-  *contextos d'aparició i,*
-  *format discursiu*

El botó de *freqüència* considera la importància que la freqüència d'aparició d'un connector en un corpus de referència pot tenir per al lexicògraf, que podria consultar-la per a la redacció del diccionari.<sup>8</sup> D'aquesta manera, serà el lexicògraf qui decidirà quina és la freqüència mínima d'aparició d'una unitat en el corpus de referència per descriure-la.

El botó *contextos d'aparició* s'inclou perquè creiem que cal exemplificar els diferents usos dels connectors en els diccionaris i que cal assenyalar també el comportament sintacticodiscursiu d'aquestes unitats, que es realitzen en discurs. ALCOR facilita l'accés a aquestes informacions a través d'aquesta etiqueta. Si s'hi fa un clic a sobre, es desplega una pantalla que presenta la informació de l'aparició contextual del connector.

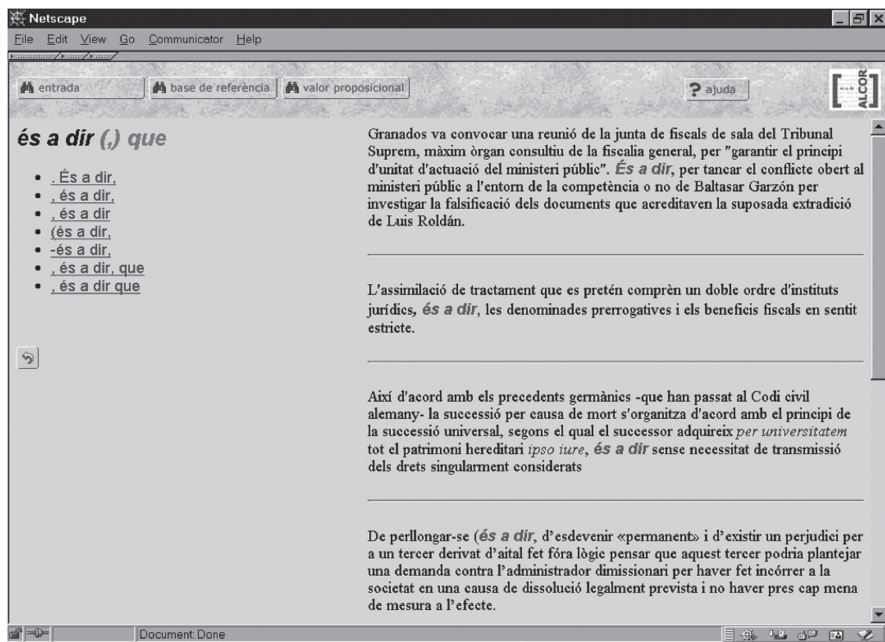


Figura 2: Pantalla en què es consulten els diferents contextos d'aparició del connector *és a dir* i la combinabilitat amb altres unitats connectives.

<sup>8</sup> D'aquesta manera, en funció del tipus de diccionari en què el lexicògraf estigui treballant, es partirà d'un corpus de referència o un altre.

Finalment, a través del botó *format discursiu* s'accedeix a una presentació de les dades diferent, que permet desar en un fitxer la totalitat d'informacions que apareixen a la fitxa lexicogràfica.

En darrer lloc, volem assenyalar que la recuperació de les dades proporcionades per ALCOR es fa seguint els mecanismes estàndard de traspàs d'informació que preveu el sistema operatiu Windows.

A mode de conclusió direm que la proposta que hem presentat permet solucionar els problemes bàsics que es plantegen a un lexicògraf per a la implementació dels connectors en els diccionaris, com ara la lematització, la selecció, el marcatge o la formalització dels usos generals compartits per totes les ocurrències d'un mateix connector i de les actualitzacions particulars. Segons el nostre parer, ALCOR pot ser utilitzat també amb altres finalitats diferents a la lexicogràfica, com ara l'ensenyament de llengües a adults i estrangers o la traducció, encara que caldria implementar i completar la informació que es requerís en cada cas.

#### 4. Bibliografia

- BACH, C. (2001): *Els connectors reformulatius catalans. Anàlisi i proposta d'aplicació lexicogràfica* (tesi doctoral). Barcelona: Institut Universitari de Lingüística Aplicada. Tesi doctoral. [Versió en CD 2004, Barcelona: IULA, sèrie tesis 6].
- BACH, C. i A. MATAMALA (2004): «La pluriaccessibilitat com a eix de la lexicografia hipertextual». Dins: *De Lexicografia. Actes del I Symposium Internacional de Lexicografia (Barcelona, 16-18 de maig de 2002)*. Girona, Barcelona: Documenta Universitaria, IULA, 199-215.
- BRIZ, A. (2003): «Diccionario de partículas discursivas del español. Los resultados de un proyecto de investigación». Sociedad Española de Lingüística: XXXIII Simposi de Girona.
- CABRÉ, M. T. (1990): «Presentació». Dins: CABRÉ, M. T. *et al. La lingüística aplicada. Noves perspectives, noves professions, noves orientacions*. Barcelona: Fundació Caixa de Pensions i Publicacions de la Universitat de Barcelona, 9-10.
- FUCHS, C. (1994): «The Challenges of Continuity for a Linguistic Approach to Semantics». Dins: FUCHS, C. i B. VICTORRI (eds.), *Continuity in Linguistic Semantics, Linguisticae Investigationes Supplementa*, 19. Amsterdam: John Benjamins Publishing Co, 93-107.
- (1997): «L'interprétation des polysèmes grammaticaux en contexte». Dins: KLEIBER, G. i M. RIEGEL (eds.), *Les formes du sens. Études de linguistique française, médiévale et générale offertes à Robert Martin à l'occasion des ses 60 ans*. Louvain-la Neuve: Duculot, 127-133.
- FUCHS, C. i B. VICTORRI (1992): «Construire un espace sémantique pour représenter la polysémie d'un marqueur grammatical: L'exemple de *encore*». Dins: *Linguisticae investigationes*, XVI /1, 125-153.
- (eds.) (1994): *Continuity in linguistic semantics, Linguisticae Investigationes Supplementa*, 19. Amsterdam: John Benjamins Publishing Co.
- LORENTE, M. (1996): «La lexicografia teòrica: els prototips de diccionaris». Dins: *Estudis de llengua i literatura catalanes*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 339-363.

- MATAMALA, A. (2004): *Les interjeccions en un corpus audiovisual. Descripció i representació lexicogràfica* (tesi doctoral). Barcelona: Institut Universitari de Lingüística Aplicada.
- VÁZQUEZ, N. (2002): «*Diccionario de colocaciones y marcadores del español: esbozo de una entrada de un marcador discursivo*». Dins: MUÑOZ, M.<sup>a</sup> D., A. I. RODRÍGUEZ-PIÑERO, G. FERNÁNDEZ i M.<sup>a</sup> V. BENÍTEZ (eds.), *IV Congreso de Lingüística General (Cádiz, del 3 al 6 de abril de 2000)*. Cádiz / Alcalá de Henares: Área de Lingüística General de la Universidad de Cádiz / Universidad de Cádiz / Universidad de Alcalá.
- VICTORRI, B. (1996): «La construction dynamique du sens». Dins: PORTE, M. (dir.), *Passion des formes - Essais pour René Thom*. Saint Claud: Éditions de l'ENS de Fontenay-Saint-Cloud, 733-747.

### ***Obres lexicogràfiques consultades***

- Diccionari de la llengua catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. 1995, recurs electrònic. [DIEC]
- Hiperdiccionari català-castellà-anglès*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, recurs electrònic. [HIPER]
- Portal de dades lingüístiques*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, versió en línia. [Consulta: 27 d'abril del 2002] [PDL]